

- OPENBAAR -

Risicoanalyse integriteit verslag van bevindingen

Gemeente Opsterland

Gemeente Opsterland
T.a.v. de heer A. Bouwman, burgemeester
Postbus 10000
9244 ZP BEESTERZWAAG

Amersfoort, 3 juni 2026

Betreft: risicoanalyses integriteit kandidaat-wethouders

Geachte heer Bouwman,

Uw gemeente heeft BING opdracht gegeven om een risicoanalyse integriteit uit te voeren met betrekking tot de personen die in aanmerking komen om tot wethouder te worden benoemd. Conform afspraak heeft u als burgemeester onze (niet-openbare) rapportage ontvangen. Hierbij bieden wij u ons verslag van bevindingen aan ten behoeve van de gemeenteraad en geschikt voor openbaarheid.

1. Onze aanpak

1.1 Doelstelling

De risicoanalyse integriteit is een preventief instrument waarmee mogelijke integriteitsrisico's en kwetsbaarheden in beeld worden gebracht om zo waar nodig beheersmaatregelen af te spreken. De risicoanalyse wordt uitgevoerd om inzicht te bieden in eventuele integriteitsrisico's voorafgaand aan de benoeming van een kandidaat-wethouder, maar is ook bedoeld om de kandidaat-wethouder voor te bereiden op de integriteitsaspecten van het wethouderschap, te ondersteunen in het (h)erkennen van mogelijke integriteitsdilemma's en waar nodig te beschermen tegen (soms moedwillige) beschadiging als gevolg van voorzienbare kwetsbaarheden. De risicoanalyse integriteit geeft geen eindoordeel over de benoembaarheid van een kandidaat, omdat dit oordeel – met inachtneming van de benoembaarheidsvereisten – aan de gemeenteraad is.

1.2 Gevolgd proces

Voor het beoordelen van mogelijke integriteitsrisico's geldt als referentiekader de wet- en regelgeving inzake integriteit alsmede de eigen gedragscode van de gemeente. De Gemeentewet geeft enkele vereisten voor de benoeming van kandidaat-wethouders, bepaalt dat nevenfuncties gemeld en openbaar moeten zijn en verbiedt bepaalde combinaties van functies.

Bij risico's valt te denken aan factoren die kunnen leiden tot het risico op belangenverstrengeling (nevenfuncties en -activiteiten, loyaliteiten), reputatieschade (negatieve beeldvorming, strafrechtelijke antecedenten), de omgang met informatie (en gebruik sociale media) en/of factoren die de oordeelsvorming negatief kunnen beïnvloeden (persoonlijke omstandigheden, financiële kwetsbaarheden).

Onderzoek in open bronnen

Wij hebben de volgende open bronnen geraadpleegd:

- Het Handelsregister van de Kamer van Koophandel
- Het Kadaster
- Het Centraal Insolventieregister
- Het Centraal Curatele en Bewindregister
- Economic Data Resources (EDR) (consumentkredietregistratie en bedrijfsinformatie)
- Nexis Dilligence (nieuwsarchieven, negatieve berichtgeving, PEP- en sanctielijsten, zwarte lijsten)
- Overige online bronnen, waaronder:
 - Rechtspraak
 - (Sociale) media

Aanvraag VOG en inzage BKR

De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is sinds 2023 een wettelijke benoembaarheidsvereiste (artikel 36a lid 2 Gemeentewet). BING heeft de aanvraag gefaciliteerd en de kandidaat gevraagd de aanvraag te voltooien. Het originele document (digitaal of fysiek) zal de kandidaat aanleveren bij de gemeente ten behoeve van de benoeming. De kandidaat-wethouder is gevraagd inzage te bieden in de eigen (online) registratie bij Bureau Krediet Registratie (BKR).

Inlichtingen van de betrokken persoon

Op basis van een door BING ontwikkelde vragenlijst heeft de kandidaat-wethouder informatie verstrekt die relevant is voor het in kaart brengen en beoordelen van mogelijke integriteitsrisico's, waaronder mogelijke belangen, nevenfuncties en de eigen financiële situatie. Ook relevante werkervaring en gevolgde opleiding worden uitgevraagd. Daarnaast bevestigt de kandidaat-wethouder expliciet een aantal zaken, waaronder zijn of haar kennisname en onderschrijving van de toepasselijke gedragscode.

Interview over integriteitsrisico's en integriteitsbewustzijn

Met de kandidaat-wethouder is een interview gevoerd dat in het teken stond van een open gedachtewisseling over mogelijke risico's, kwetsbaarheden en beheersing daarvan. In het interview zijn de bevindingen uit de vragenlijst en het openbronnenonderzoek getoetst en wordt aan de hand van voorbeelden uit de eigen praktijk en fictieve voorbeelden een gesprek gevoerd over de wijze waarop de kandidaat met integriteitsdilemma's omgaat, wat de kandidaat zelf als mogelijke risico's ziet en hoe deze kunnen worden beheerst.

Referentenonderzoek

BING heeft informatie gevraagd van referenten van de kandidaat-wethouder. In overleg met de kandidaat-wethouder zijn referenten geselecteerd en benaderd na een vooraankondiging door de kandidaat-wethouder zelf. Het referentenonderzoek heeft met name tot doel om inzicht te verkrijgen in eventuele incidenten uit het verleden waarbij de kandidaat was betrokken, maar ook de wijze waarop de samenwerking is verlopen en hoe de kandidaat is omgegaan met lastige werksituaties (morele dilemma's, conflicten en dergelijke).

2. Over BING

- Experts in integriteit en omgangsvormen
- Adviseurs die het hele jaar bezig zijn met integriteit
- Vergund particulier recherchebureau en gecertificeerde onderzoekers
- Uitvoering conform AVG en Onderzoeksprotocol

Bij BING geloven wij in duurzame aandacht voor integer handelen. Integriteit heeft de zeggingskracht van een hoge morele standaard. Een standaard waarin van bestuurders onkreukbaarheid wordt verlangd. Dit terwijl de realiteit soms veelkleurig is. Integriteitsschendingen doen echter ontegenzeggelijk afbreuk aan het gezag en de legitimiteit van het overheidsoptreden. Er is dan ook alle reden om gezamenlijk stil te staan bij de betekenis van integer handelen.

Bij BING geloven wij erin dat integriteit moet worden benaderd als onlosmakelijk onderdeel van een vakbekwame invulling van het politieke ambt. Daarin schuilt voor raads- en collegeleden de opdracht om zich te bekwamen in de omgang met dilemma's, elkaar scherp te houden en twijfels en vermoedens langs de daartoe geëigende wegen bespreekbaar te maken.

3. Tot slot

Op de volgende pagina's presenteren wij onze bevindingen en – waar nodig – onze adviezen.

Dit verslag bevat een weergave van feiten, omstandigheden en verklaringen die gedurende de risicoanalyse door ons zijn verzameld en door ons relevant worden geacht om in het kader van het doel van de opdracht aan u te rapporteren. De lezer van dit verslag dient zich de beperkte reikwijdte van het onderzoek te realiseren en dient tevens de houdbaarheid – dat wil zeggen de actualiteit van feiten – in het oog te houden. De opdrachtgever en/of derden kan/kunnen geen rechten aan dit verslag ontleen, bijvoorbeeld in geval van schade door niet-integer handelen door een kandidaat.

Dit verslag van bevindingen mag uitsluitend worden aangewend ten dienste van de doelstelling daarvan: een advies in het kader van een inventarisatie van mogelijke integriteitsrisico's. Het mag uitsluitend in het kader van dit doel aan derden ter beschikking worden gesteld. In andere gevallen is onze voorafgaande, schriftelijke toestemming nodig.

Hoogachtend,

P. Werkman
Directeur/partner

Verslag van bevindingen

Mevrouw A. Oosterwoud

De heer M. van Opzeeland

De heer A. Koonstra

Benoembaarheidsvereisten

Alle kandidaten hebben de leeftijd van 18 jaar bereikt en zijn niet uitgesloten van het kiesrecht (artikel 36a lid 1 Gemeentewet). De kandidaten hebben een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) met screeningsprofiel 'Politiek ambtsdrager' aangevraagd en aangegeven deze na ontvangst te zullen overleggen ten behoeve van hun benoeming (artikel 36a lid 2 Gemeentewet). Mevrouw Oosterwoud en de heer Van Opzeeland zijn ingezetenen van de gemeente Opsterland en voldoen derhalve aan het vereiste van ingezeteneschap (artikel 36a lid 1 Gemeentewet). De heer Koonstra is geen ingezetene van de gemeente Opsterland. De heer Koonstra heeft aangegeven voornemens te zijn ontheffing te vragen aan de gemeenteraad conform artikel 36a Gemeentewet.

Onverenigbare functies en nevenfuncties [evt. lidmaatschappen en financiële belangen]

Voor zover sprake is van nevenfuncties of -activiteiten, betreffen dit geen onverenigbare betrekkingen (artikel 36b Gemeentewet) of nevenfuncties waarvan naar onze mening de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het wethouderschap (artikel 41b Gemeentewet). Wij benoemen hierna per kandidaat-wethouder welke nevenfuncties zij vervullen.

- Mevrouw Oosterwoud is thans fulltime werkzaam als managing consultant bij BMC Advies. Zij heeft aangegeven haar arbeidsovereenkomst bij BMC per 1 juni 2026 te hebben opgezegd. Mevrouw Oosterwoud is raadslid van de gemeente Opsterland (bezoldigd). Deze nevenfunctie eindigt bij haar benoeming als wethouder. Mevrouw Oosterwoud is penningmeester bij Doarpsrounte Beetsterzwaag (KvK-nr.: 01084585). Het betreft een onbezoldigde nevenfunctie. Deze nevenfunctie heeft zij volgens haar opgave opgezegd gelet op het beoogd wethouderschap. Mevrouw Oosterwoud vervult geen andere nevenfuncties.
- De heer Van Opzeeland is penningmeester van stichting Nolana Schapenstamboek (KvK-nr.: 81406835). Hij staat niet ingeschreven als penningmeester. De heer Van Opzeeland geeft aan dat dit waarschijnlijk nog niet is doorgevoerd, maar hij dit in de praktijk wel doet. Het betreft een onbezoldigde nevenfunctie. De heer Van Opzeeland bekleedt verder geen andere nevenfuncties, afgezien van nevenfuncties die hij uit hoofde van zijn wethouderschap vervult.
- De heer Koonstra is momenteel wethouder van de gemeente Noardeast-Fryslân. Deze functie stopt per 4 juni 2026. De heer Koonstra heeft verklaard momenteel geen andere nevenfuncties te vervullen naast zijn wethouderschap.

Verboden handelingen of overeenkomsten

Met de kandidaat-wethouders is stilgestaan bij de vraag of er naar verwachting sprake zal zijn van een verboden handeling als bedoeld in artikel 41c juncto 15 Gemeentewet. Daarvan is geen sprake.

Omgang met mogelijke integriteitsdilemma's

Met de kandidaat-wethouders is gesproken over hun maatschappelijke en politieke loopbaan, de omgang met integriteitsdilemma's, persoonlijke omstandigheden die een integriteitsrisico in kunnen houden en

potentiële belangenconflicten. Hieruit blijken geen reële risico's die een belemmering voor het wethouderschap zouden opleveren. Daar waar mogelijke raakvlakken zouden kunnen ontstaan tussen het werk van wethouders en eigen belang zijn afspraken voorgesteld of is geadviseerd terughoudend te zijn teneinde belangenverstrengeling of verkeerde beeldvorming te vermijden.

- Met de heer Van Opzeeland en met de heer Koonstra hebben wij gereflecteerd op hun positie als wethouder in de afgelopen vier jaar, de omgang met integriteitsvraagstukken die hebben gespeeld en potentiële aandachtspunten voor de komende periode. Met mevrouw Oosterwoud is stilgestaan bij het feit dat zij in een voor haar nieuwe positie terecht komt. Het snel wegwijs raken in politiek-bestuurlijke mores is een aandachtspunt.
- Over die politiek-bestuurlijke mores merken wij in algemene zin graag nog het volgende op. Integriteit heeft de zeggingskracht van een hoge morele standaard. Een standaard waarin van bestuurders onkreukbaarheid wordt verlangd. Dit terwijl de realiteit soms veelkleurig is. Integriteitsschendingen doen echter ontegenzeggelijk afbreuk aan het gezag en de legitimiteit van het overheidsoptreden.